

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23329/2023
18.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гавра Димитријевић, адвокат из ..., против туженог Стоматолошка ординација „ББ“ предузетник из Новог Сада, чији је пуномоћник Зоран Стојановић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1899/22 од 03.04.2023. године, у седници одржаној 18.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1899/22 од 03.04.2023. године у преиначујућем делу става првог изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 2683/2022 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде материјалне штете исплати износ од 947.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 02.08.2016. године до исплате, износ од 20.250,00 динара са законском затезном каматом од 27.07.2017. године до исплате, износ од 17.250,00 динара са законском затезном каматом од 12.09.2017. године до исплате и појединачно опредељене износе у шведским крунама у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са потраживаном домицилном каматом Централне банке Краљевине Шведске на дан исплате (све ближе наведено и опредељено овим ставом изреке), износ од 85 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са домицилном каматом Европске централне банке на дан исплате почев од 08.09.2016. године до исплате, као и да јој на име накнаде нематеријалне штете исплати укупан износ од 580.000,00 динара и то износ од 250.000,00 динара на име накнаде за претрпљене физичке болове, износ од 250.000,00 динара на име накнаде за претрпљени страх и износ од 80.000,00 динара за претрпљене душевне болове због умањења животне активности све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, те да јој накнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 231.525,00 динара. Ставом трећим изреке, исправљен је записник о главној расправи од

14.04.2021. године тако што уместо „14.04.2021. године“ треба да стоји „13.04.2021. године“ док је у преосталом делу записник остао непромењен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1899/22 од 03.04.2023. године, по одржаној главној расправи, ставом првим изреке, жалба тужиле је делимично је усвојена, делимично одбијена и првостепена пресуда је делимично преиначена тако што је обавезан тужени да тужилји на име накнаде материјалне штете исплати појединачно наведене новчане износе у шведским крунама са домицилном каматом Централне банке Краљевине Шведске почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе наведено и опредељено овим ставом изреке), као и да тужилји на име накнаде нематеријалне штете исплати и то за претрпљене физичке болове износ од 100.000,00 динара и за претрпљени страх износ од 75.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 25.05.2022. године до исплате и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка, док је првостепена пресуда потврђена у преосталом неприначеном делу. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиле и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију побијајући одлуку у усвајајућем делу из свих законом дозвољених разлога.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон), Врховни суд је утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредбе из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Указивање туженог на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП је неосновано, јер у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона. Ревизијом се истиче да пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама, да постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи и садржине исправа које су биле докази у овом поступку, што представља битну повреду одредбе из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, али која није прописана као ревизијски разлог, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. поменутог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, у расправи пред другостепеним судом, тужилја је рођена 1980. године и живи у Шведској где је запослена у болници као ... сестра. Тужилја се 28.06.2016. године обратила туженом ради естетске реконструкције вилица цирконијум мостовима, примарно мотивисана нижим ценама стоматолошких услуга у Србији. Том приликом тужилја је наводила субјективне тегобе у виду болова, главобоља и западања хране. РТГ анализом тужени је дијагностиковао комплексно стоматолошко стање: сублуксацију доње вилице, мешовиту пародонтопатију, неадекватне раније радове и ендодонтска лечења, те патолошке процесе на појединим зубима. Утврђено је да је тужени припремне радње (екстракције, апикотомије, ендодонтски третман) извршио са пажњом доброг стручњака и у складу са правилима медицинске струке, правилно проценивши време неопходно за зарастање рана пре израде мостова. Протетска рехабилитација у доњој вилици је завршена је 14.07.2016. године када је циркуларни цирконијум мост цементиран. Протетска рехабилитација са подизањем висине загрижаја у горњој вилици завршена је 28.07.2016. године када су

цирконијум мостови цементирани, а 29.07.2016. године урађен је контролни преглед и загрижај је коригован, након чега тужиља више није одлазила у ординацију туженог. Након повратка у Шведску 02.08.2016. године, тужиља се туженом жалила на болове путем Вибер апликације, на шта је тужени саветовао топле облоге и аналгетике, сматрајући тегобе последицом сублуксације зглоба. Због интензивирања болова, тужиља се 12.08.2016. године хитно јавила стоматологу у Шведској, где је дијагностикован иреверзибилни пулпитис узрокован трауматским загрижајем. У периоду од 15.08.2016. до 13.06.2017. године, тужиља је у Шведској подвргнута дуготрајном лечењу, које је обухватало контролу загрижаја и девитализацију зуба, што је утврђено као директна последица изведених протетских радова од стране туженог. Такође, због акутних тегоба током летовања у Шпанији септембра 2016. године, тужиља је користила хитну стоматолошку помоћ. На име трошкова лечења у иностранству, тужиља је сносила материјалне издатке који су ближе наведени у нижестепеној пресуди. Након спроведеног лечења у Шведској, болови су престали, али је дошло до расцементирања мостова на појединим носачима и одламања керамике, уз преосетљивост на спољне надражаје. Утврђено је да је тужени припремне радње (екстракције, апикотомије, ендодонтски третман) извршио са пажњом доброг стручњака, али због кратког временског периода који је тужиља оставила на располагању за контроле, процедура финалне интервенције није у потпуности испоштована, што је довело до наведених компликација. Контролни прегледи након цементирања су неодвојиви део лечења, које се сматра довршеним тек након успостављања правилног загрижаја. Тужиља је обавила само један контролни преглед, након чега је прекинула доласке. Утврђено је да је карактер болова код тужиље указивао на хроничну трауму изазвану превременим контактима између зуба горње и доње вилице, што је резултирало упалом живца (пулпитисом), док су неустављени међувилнични односи и неадекватан загрижај довели до расцементирања мостова. Такође, неадекватна ендодонтска санација зуба 37 (ненапуњен дистални канал) узроковала је хронични процес на врху корена. Вештачењем је утврђено да је канал првобитно био напуњен, али је пуњење извађено током касније интервенције. Иако су након корекције загрижаја у Шведској примарне тегобе престале, тужиља и даље трпи болове у пределу зуба 37, што захтева сложено оперативну ревизију (ретроградно пуњење и апикотомију). Вештачењем је утврђено да на другим зубима тужиље постоје латентни процеси који тренутно не изазивају тегобе, док санација зуба 37 захтева искључиво оперативни приступ без скидања постојећег моста. У погледу нематеријалне штете, тужиља је трпела физичке болове високог интензитета (7 степени) у укупном трајању од 79 дана, распоређених у неколико интервала током 2016. и 2017. године. У тим периодима утврђено је привремено умањење животне активности од 30% услед отежане функције жвакања и гутања, након чега је уследио потпуни опоравак. На име материјалне штете, тужиља је сносила трошкове превода медицинске документације са шведског на српски језик у укупном износу од 37.500,00 динара.

Наведено чињенично стање другостепени суд је утврдио након што је отворио расправу на основу члана 383. став 4. ЗПП, извео предложене доказе које је ценио у смислу члана 8. тог Закона, као и чињенице да је тужени стоматолошку интервенцију извршио стручно и пажљиво и оставио довољно времена за зарастање рана. Цирконијумски мостови су функционални и након шест и по година, па нема узрочно-последичне везе између њихове израде и болова тужиље (који су уобичајени током интервенције). Захтев за накнаду материјалне штете у виду исплате целокупних

трошкова израде предметних цирконијумских мостова је одбијен јер израда мостова није произвела штету, а претходне превентивне радње су биле неопходне. Међутим, делимично је усвојен захтев тужиље применом члана 192. Закона о облигационим односима и члана 11. Закона о правима пацијената, закључивши да је тужени у обавези да тужиљи накнади штету коју је претрпела након стоматолошке интервенције јер јој није пружена одговарајућа здравствена заштита од стране стоматолога који је вршио интервенцију, као и да је тужиља допринела настанку штете са образложењем да није била посвећена довољна пажња међувличним односима и загрижају, односно није остављено довољно времена за контроле прегледа после цементирања који су саставни део лечења те да се лечење не сматра завршеним док није постигнут одговарајући загрижај, а због чега је након извршене интервенције код тужиље дошло до појаве болова због лошег међувличног односа и присутних превремених контаката између зуба горње и доње вилице и последичног трауматичног загрижаја, што је довело до развоја пулпитиса на више зуба и потребе даљег лечења у Шведској. Наведено представља стручни пропуст туженог због чега је основано потраживање тужиље за накнаду материјалне штете трошкова стоматолошког лечења у Шведској и Шпанији, као и накнаде штете за претрпљене физичке болове и страх након извршене интервенције. Другостепени суд је даље закључио да постоји подељена одговорност парничних странка настанку ове штете јер тужени као лекар са дугогодишњом праксом није смео прихватити израду мостова у ситуацији када је знао да постоји временско ограничење боравка тужиље у Србији те да из тог разлога неће моћи да испоштује све потребне процедуре провере загрижаја те да је тужиљи морао јасно скренути пажњу на важност контролних прегледа али и да на страни тужиље постоји допринос настанку ове штете јер се у таквој ситуацији временске ограничености боравка у Србији подвргла овако обимној интервенцији иако је као здравствени радник морала знати да свака интервенција може узроковати потребу даљег јављања лекару због евентуалних компликација. Другостепени суд је закључио да је њихов допринос подједнак па је тужени у обавези да тужиљи накнади 50% настале штете.

Врховни суд налази да се неосновано ревизијом побија правилна примена материјалног права.

Доктор медицине, односно доктор стоматологије има обавезу да свом пацијенту да одређена обавештења. Право на обавештење уређено је чланом 11. Закона о правима пацијената и оно треба да садржи све податке који су битни за одлуку пацијента да пристане и на предложену медицинску меру. Садржина образложења прописана је у ставу 2. наведене Одредбе и оно поред осталог садржи врсту и вероватноћу могућих ризика, болне и друге споредне или трајне последице. Када је реч о ризицима који су карактеристични за одређени захват (типични ризици) пацијент о њима треба да буде обавештен независно од њихове учесталости док обавештења о осталим ризицима (атипични ризици) треба да зависи од њихове учесталости. На опасност од неуспеха захвата лекар је дужан да пацијента упозори увек ако неуспех интервенције или операције може стање пацијента да погорша. Сагласно трећем ставу наведене Одредбе, ово обавештење даје се усмено али се у пракси то чини у писменој форми у облику формулара који пацијент треба да прочита о потпише. Лекар који не да потребна обавештења пацијенту одговара за његове штетне последице које су проистекле из његове медицинске интервенције чак и када је она исправна и медицински иницијована. У том случају не ради се о одговорности због стручне грешке него одговорности због

поступања на сопствени ризик што је смисао одредбе члана 16. став 3. Закона о правима пацијената.

Наиме, пуноважан пристапак може дати само лице које разуме оно са чиме се саглашава. Разумети неку медицинску меру значи бити донекле упућен у њену суштину, вредност и домашај. Другим речима, пацијент треба да зна са чиме се саглашава, шта ће се с њим дешавати и шта се може десити. Само у том случају пацијент је у могућности да узме у обзир разлоге за и против и да донесе разумну одлуку која се тиче његовог здравља. Међутим, пошто је пацијент најчешће, медицински лаик, који о медицинској мери о којој треба да одлучи не зна ништа или не зна довољно, то је доктор медицине, односно доктор стоматологије дужан да га о томе обавести, нечекајући да буде питан. Пристапак је пуноважан само уколико је пацијенту дато свеобухватно обавештење о суштини, смислу и циљу планиране медицинске мере. Обавештење пацијента треба да обухвати све чињенице које су битне за његову одлуку да на предложеној медицинској мери пристане или не пристане, у које чињенице спада и могуће споредне (нежељене) последице. Приликом одмеравања висине накнаде штете за трошкове лечења у Шведској и Шпанији, правилно је другостепени суд ценио и допринос тужиље (50%) настанку штете у смислу члана 192. ЗОО, код чињенице да је утврђено да су контролни прегледи након цементирања саставни део лечења ради fine корекције загрижаја, тужилца је својим одласком из земље и пропуштањем даљих контрола онемогућила туженог да доврши терапију и благовремено уочи превремене контакте између зуба горње и доње вилице. Овакво поступање тужиље представља делимични допринос компликацијама, што оправдава сразмерно умањење накнаде трошкова лечења у иностранству.

Правилно је другостепени суд применио одредбе о основу одговорности из члана 154. и 155. Закона о облигационим односима, утврдивши постојање штете и узрочне везе, те је сходно томе одмерио правичну новчану накнаду на име тражених видова нематеријалне штете. Висина накнаде одмерена је у складу са критеријумима из члана 200. истог закона, према интензитету и дужини трајања физичких болова и страха који је тужилца трпела, као и последицама због умањења животне активности, водећи рачуна о значају повређеног добра и сврси саме накнаде. Приликом одмеравања, суд је правилно применио и члан 192. Закона о облигационим односима, ценећи допринос саме тужиље настанку штете или њеном интензитету, те је сходно утврђеном степену подељене одговорности сразмерно умањио износ накнаде, налазећи да овако одмерени износи представљају правично задовољење за претрпљену штету.

Поред тога, другостепени суд је правилно применио материјално право када је тужилци досудио накнаду материјалне штете на име трошкова превода медицинске документације са шведског на српски језик у износу од 37.500,00 динара. С обзиром на то да је наведена документација била неопходна ради спровођења лечења, односно утврђивања степена и последица претрпљене штете у домаћим здравственим установама, ови трошкови представљају нужан и оправдан издатак који је у директној узрочно-последичној вези са штетним догађајем сагласно члановима 155. и 189. Закона о облигационим односима.

Потврђено је и решење о трошковима поступка јер је донето правилном применом одредби чл. 150, 153, 163. и 165. став 2. ЗПП, а у свему одговара исходу спора и постигнутом успеху странака.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић